

" ...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ:

İtiraz yoluna başvuran Mahkemenin bu konudaki 17.5.1990 günlü kararının gerekçe bölümü aynen şöyledir:

"1- Sanık YA. hakkında İzmir C. Başsavcılığının 15.4.1990 gün Hz. 1990/2809, Esas 1990/4071 sayılı iddianamesi ile kamu davası açılmış ve sanığın TCK. nün 266/1 maddesi uyarınca cezalandırılması istenilmiştir.

2- Mahkemenin 17.5.1990 günlü oturumunda esas hakkında görüşü sorulan C. Savcısı sanığın eylemi nedeniyle 3506 sayılı Yasa ile değişik TCK. nün 266/1 maddesi uyarınca sanığın cezalandırılmasını talep etmiştir.

3- İddianameye göre suçun tarihi 15.4.1990 günüdür.

4- Gerek iddianamede gerekse esas hakkındaki görüşte belirtilen TCK. nün 266/1 maddesinde hürriyeti bağlayıcı hapis cezası yanında ağır para cezası da öngörülmüştür.

5- Suç tarihine göre TCK. nün 266/1 maddesinde öngörülen ağır para cezası 3506 sayılı Yasanın ek madde-2 hükmü ile bu hükmü değiştiren 3591 sayılı Yasanın 1. maddesi hükümlerine göre artırılmaya tabidir.

6- Mahkememizce Anayasa'ya Aykırı Olduğu Görüşüne Varılan Yasa Hükümleri:

a) 14 Aralık 1988 günlü Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun bazı maddelerinin değiştirilmesine, bu kanuna ek maddeler ilâve edilmesine ilişkin 3506 sayılı Yasanın Ek madde-2 hükmünde aynen (bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten iti-beren ek-1 inci madde kapsamına giren para cezaları, 1988 yılı bütçe kanununda 84 olarak belirlenen memur maaş katsayısının artırılması halinde bütçe kanununda her 30 puan artış, bir birim olarak kabul edilerek, EK-1 inci maddeye göre tesbit edilen ceza miktarlarının, bulunacak birim sayıyla çarpılması suretiyle belirlenir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihinden sonra kabul edilecek kanunlardaki para cezaları içinde, müteakip yıllar, bütçe kanununda belirlenen kat sayı miktarlarında artırıra yapıldığı takdirde birim sayısının tesbitinde başlangıç olarak, o kanunun yürürlüğe girdiği tarihdeki bütçe kanununda geçerli olan devlet memurları aylıkları katsayısı esas alınır.)

b) 12 Aralık 1989 günlü Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun ek-2 inci maddesinin 1. fıkrasında değişiklik yapılmasına ilişkin 3591 sayılı Yasanın 1. maddesi hükmünde aynen (765 sayılı Türk Ceza Kanununa 7.12.1988 tarihli ve 3506 sayılı kanunla eklenen EK-2 nci maddesinin 1. fıkrasında yer alan "30" rakamı sayılı kanunla eklenen EK-2 inci maddesinin 1. fıkrasında yer alan-"30" rakamı "75" olarak değiştirilmiştir.)

Hükümleridir.

Yukarıda Açıklanan Yasa Maddelerinin Mahkememizce Anayasa'ya Aykırı Görülmesinin Gerekçesi:

Esas Sayısı: 1990 /17
Karar Sayısı: 1990/23

1- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın -10/1 madde ve fıkrasında tüm kişilerin kanun önünde eşit olacağı, 10/3 madde ve fıkrasında devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun hareket etmek zorundadırlar, hükmüne yer verilmiştir.

2- Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyetinin demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olduğu açıklanmaktadır.

3- Anayasa'nın 11/2 maddesinde kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağı belirtilmektedir.

4- Anayasa'nın 138/1 madde ve fıkrasında hakimlerin ... Anayasa'ya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlarına göre hüküm verecekleri açıklanmaktadır.

5- Anayasa'nın 38/3 madde ve fıkrasında ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirlerinin ancak kanunla konulabileceği belirtilmektedir.

6- Anayasa'nın 38/3 madde ve fıkrasında suç ve cezaların kanuniliği ilkesi yer almaktadır.

7-Anayasa'nın 152/1 madde ve fıkrasında bir davaya bakmakta olan mahkeme uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır hükmüne yer verilmiştir.

8- Anayasa'nın 161/1 madde ve fıkrasında devletin ve kamu iktisadi teşekkülleri dışındaki kamu tüzelkişilerinin harcamalarının yıllık bütçelerle yapılacağı hükmüne yer verilmektedir.

9- Anayasa'nın 161/son madde ve fıkrasında bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiç bir hüküm konulamaz, hükmü yer almaktadır.

10- Danıştay 5. Dairenin 14.2.1972 gün ve 1972/687 sayılı kararında bütçe ile ilgili hüküm deyiminin, bütçenin uygulanması ile ilgili, uygulamayı kolaylaştıran, tamamlayıcı veya kanun konusu olabilecek yeni hüküm niteliğinde olmamak kaydıyla açıklayıcı hükümler olarak tanımlanmaktadır.

11- Anayasa Mahkemesinin 27.6.1972 gün ve 26/ 38 sayılı kararında açıklandığı gibi bütçe yasaları bir yıllık süre için çıkarılır ve bir mali yıl için yürürlükte olduğu, eski bütçe kanununun yeni bütçe yasası ile yürürlükten kalkacağı açıklanmaktadır.

12- Anayasa Mahkemesinin 2.3.1976 gün Esas 1976/9, Karar 1976/10 sayılı kararında etraflıca belirtildiği gibi Anayasaya aykırılık itirazını ileri süren mahkeme deyiminden maksat (davaya bakmaya, yani uyuşmazlık konusu işi çözmeye veya suç sayılan eylemi işleyeni yasa kuralları çerçevesinde yargılamaya görevli mahkeme) olarak tanımlamaktadır.

13- Mahkememizce yargılamada uygulanmak durumunda kalınan 3506 sayılı Yasanın EK Madde-2 hükmü ile 3591 sayılı Yasanın Madde-1 hükümlerinin Anayasa'ya aykırı

Esas Sayısı: 1990 /17
Karar Sayısı: 1990/23

bulunduğu görüşüne varılması bu hükümlerin itirazen iptali bakımından Anayasa Mahkemesince incelenmesi için yeterlidir.

14- Anayasa Mahkemesinin 22.12.1964 gün Esas 1963/166, Karar 1964/76 sayılı kararında da etraflıca belirtildiği üzere yasalarımızın, Anayasanın açık hükümlerinden önce hukukun bilinen ve bütün uygar devletlerce kabul edilen prensiplerine uygun olması ve buna göre yasalaştırılması gerekmektedir.

A. Böylece, yukarıda maddeler halinde belirtilen aykırılık gerekçeleri özetlenecek olursa: Sanık YA. görevli memura görev sırasında hakaret suçu nedeniyle uygulanma durumunda kalınan TCK. nün 3506 sayılı Yasanın Ek Madde-2 ve 3591 sayılı Yasanın 1. maddesi hükümleri ile arttırmaya tabi tutulan para cezasının arttırılmasını öngören belirtilen iki yasanın ilgili hükümleri: Kişilerin yasa önünde eşitliği, kanunsuz suç ve ceza olamayacağı, cezaların yasa ile konulabileceği, bütçelere bütçe ile ilgili hükümler dışında hüküm konulamayacağı, bir yıllık süre için çıkarılan ve mali yılın sonunda yürürlükten kalkan yasalara atıfta bulunarak kıyasla gayri muayyen ceza konulamayacağı ilkelerine,

B. Yukarıda açıklanan Anayasa maddelerinin değerlendirilmesine ilişkin Anayasa Mahkemesi kararlarına,

C. Anayasa hükümlerinin uygulanması bakımından yorum değeri taşıyan diğer Yüksek Mahkeme kararlarına,

D. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 38/ 3 maddesi esprisine paralel olarak düzenlenen uygar devletler yasalarında yer aldığı gibi TCK. nün 1. maddesinde yer alan kanunsuz suç ve ceza olmaz ilkesine,

E. Devletin yurttaşlarına yasalarını öğretme ve duyurma ödevine (Anayasa madde 89/1'de yer alan yasaların yayımlanarak duyurulması görevi) ve dolayısıyla yurttaşlar içinde bir ödev olarak kabul edilen ve yine çağdaş devletler yasalarında yer aldığı gibi TCK. nün 44. maddesinde yer alan yurttaşlara yasaları bilme ve öğrenme görevini tanımlayan, kanunu bilmemek mazeret sayılmaz ilkesine,

Aykırı bulunduğu gibi,

F. Uygulamada ortaya çıkacak örneğin bu suçu 1990 yılında işleyip 1992 yılında yakalanması nedeniyle yargılanabilen ve hakkında hüküm verilebilecek olan sanığa, 1992 yılında suç işlediği günde yürürlükte bulunan . sanık yararına hüküm taşıyan -ancak 1990 mali yılı sonunda yürürlükten kalkmış bulunan bütçe yasası hükümlerine göre para cezası vermek gerekeceği gibi ortaya çıkabilecek olumsuz hukuki sonuç gerçeğine,

G. Uygar devletler yasalarında yer alan ve ayrıca çağdaş bilimsel kaynaklarda yerleşmiş görüş olarak kabul edilen gayri muayyen ceza konulamaz, kıyas ceza koyma yasağı, yürürlükten kalkan hükümle ceza verilememesi, ceza yaptırımını öngören yasaların açık, net ve bilinebilir olmasının suçların sanıklarının suç işlemekten caydıracağı ilkeleri ile ve nihayet, gayri muayyen para cezası yerine, kişilerce kolayca öğrenilebilen, asgari ve azami hadleri yasada belirlenen, bu hadler arasında uygulanması yargıcın takdirine bırakılan para cezalarının bu cezaları öngören suçların işlenmesini daha çok önleyeceği, bilimsel gerçeklerine de aykırı bulunmuştur.

Esas Sayısı: 1990 /17
Karar Sayısı: 1990/23

Bu Nedenlerle:

1- Mahkememizin görev alanına giren bu davada suçu sebebiyle sanığa verilebilecek para cezasının artırılmasını gerektiren 14 Aralık 1988 günlü Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 3506 sayılı Yasa'nın Ek Madde-2 hükmü ile 3506 sayılı Yasa'yı değiştiren 12 Aralık 1989 günlü Resmî Gazetede yayınlanan 3591 sayılı Yasa'nın 1. maddesi hükümlerinin 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın yukarıda açıklanan maddelerine aykırı olduğu görüşüne mahkememizce varılmış bulunmakla Anayasa'nın 152/1 maddesi uyarınca davanın, Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda vereceği karara kadar geri bırakılmasına, yasal sürede Anayasa Mahkemesi tarafından gerekli karar verilemediği takdirde konunun Anayasa'nın 152/3 maddesine göre yürürlükteki yasa hükümlerine göre sonuçlandırılmasına,

2- Dava dosyasının tüm tutanaklarının Mahkemece onaylı bir örneğinin dizi pusulasına bağlanarak Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Yasa'nın 18. ve 28. maddeleri hükümleri ile Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 152/1 maddesine göre Anayasa'ya aykırı bulundukları mahkememizce ileri sürülen, belirtilen yasa maddelerinin itiraz yoluyla iptali için örnek dosyanın Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesine,

Mahkememizin 17.5.1990 günlü oturumunda karar verilmiş bulunmakla dizi pusulasına bağlı örnek dosya, mahkememizin Anayasa'ya aykırılık gerekçesini belirten talebi ile birlikte gereği için arz olunur.""